

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 9. ožujka 2022.

Analiza presude

F.O. protiv Hrvatske
br. zahtjeva 29555/13

povreda čl. 8. Konvencije – privatni život

***Verbalno zlostavljanje kojem je podnositelj bio podvrgnut
od strane nastavnika iz matematike
predstavljalo je neprihvatljivo miješanje u pravo na poštovanje privatnog života***

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, dana 22. travnja 2021. presudio je da je Republika Hrvatska podnositelju zahtjeva povrijedila pravo na poštovanje privatnog života zajamčeno člankom 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelj zahtjeva bio je učenik u državnoj srednjoj školi u kojoj ga je nastavnik iz matematike verbalno zlostavljao. Naime, nakon što je podnositelj zakasnio na sat matematike nastavnik ga je nazvao „budalom, idiotom, seljačinom, kretenom...“. Verbalno zlostavljanje nastavilo se i nakon što je podnositelj zahtjeva o ovim uvredama obavijestio ravnatelja škole. Podnositelj je zbog ovog uznemiravanja bio podvrgnut psihološkom tretmanu, tijekom kojeg je utvrđeno da boluje od akutnog anksioznog poremećaja te je preporučena veća podrška i razumijevanje u školi. Podnositeljev otac obavijestio je razna tijela o nastavnikovom ponašanju (školska tijela, Pravobraniteljicu za djecu, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (dalje: Ministarstvo), prosvjetnu inspekciju i nadležno Općinsko državno odvjetništvo). Školska psihologinja obavila je razgovor s nastavnikom i podnositeljem zahtjeva, nakon čega je nastavniku izrekla ukor i preporučila da se problem riješi razgovorom između njih dvojice. Ministarstvo je predmet prosljedilo Agenciji za odgoj i obrazovanje (dalje: Agencija) koja je provela ocjenu situacije (razgovor s učiteljem, psihologom, ravnateljem, podnositeljem i ostalim učenicima). Agencija je zaključila da je nastavnik imao dobre namjere te je predložila da se stvar riješi dogovorom između škole i podnositeljevog oca. Škola je Agenciju obavijestila da je sukob riješen. Nedugo nakon toga, podnositeljev otac podnio je kaznenu prijavu nadležnom Općinskom državnom odvjetništvu, koje je prijavu odbacilo uz obrazloženje da uvrede nisu bile takvog intenziteta da bi predstavljale uznemiravanje. Ustavni sud odbacio je podnositeljevu ustavnu tužbu.

Podnositelj zahtjeva je pred Europskim sudom prigovorio uznemiravanju od strane nastavnika u državnoj školi i propustu domaćih tijela da djelotvorno odgovore na pritužbe o uznemiravanju, zbog čega je povrijeđeno njegovo pravo na privatni život zajamčeno člankom 8. Konvencije

Dopuštenost

Europski sud je istaknuo da je pojam privatni život u smislu čl. 8. Konvencije širok pojam koji uključuje ne samo tjelesni i psihički integritet osobe nego i njezinu dobrobit i dostojanstvo te razvoj osobnosti i odnose s drugim ljudima ([N.Š. protiv Hrvatske](#), st. 95.). Kako bi došlo do primjene članka 8. potrebno je da napad na privatni život dosegne određenu razinu ozbiljnosti ([Beizaras i Levickas protiv Litve](#), st. 109.), a kada je riječ o djeci potrebno je uzeti u obzir i njihovu ranjivost ([Wetjen i drugi protiv Njemačke](#), st. 74.).

Mjere u obrazovanju mogu utjecati na privatni život djece. Društveni stavovi i pravni standardi u odnosu na disciplinske mjere prema djeci razvijaju se u smjeru nulte tolerancije bilo kakvog oblika nasilja i zlostavljanja. Ovo se odražava i u sudskoj praksi Europskog suda koja se od predmeta *Castello-Robert protiv Ujedinjene Kraljevine* (u kojoj je Europski sud utvrdio da tjelesno kažnjavanje nije ulazilo u područje primjene čl. 8.) razvila u smjeru nulte tolerancije zlostavljanja u obrazovnim ustanovama ([V.K. protiv Rusije](#), st. 171.-172.).

U ovom predmetu, Europski sud je bez sumnje utvrdio da su uvrede kojima je podnositelj zahtjeva bio podvrgnut utjecale na njegovu psihičku dobrobit, dostojanstvo i integritet, stoga je takvo postupanje trebalo ispitati u okviru prava na poštovanje privatnog života zajamčenog čl. 8. Konvencije.

Osnovanost

Ključna uloga prosvjetnih tijela je zaštititi zdravlje i dobrobit učenika ([Kayak protiv Turske](#), st. 59).

Europski sud je utvrdio da se ponašanje nastavnika čiji su postupci imali važan utjecaj na dostojanstvo, dobrobit i psihički razvoj podnositelja ne može opravdati. On je kao učitelj, uzimajući u obzir svoj položaj autoriteta i povjerenja, trebao biti svjestan da je bilo koji oblik nasilja, koliko god blag bio, neprihvatljiv u obrazovnom okruženju pri čemu učestalost, ozbiljnost štete i namjera nanošenja štete nisu preduvjeti za definiranje nasilja u obrazovnom sustavu¹.

Stoga je Europski sud presudio da je verbalno zlostavljanje kojem je podnositelj bio podvrgnut od strane nastavnika predstavljalo neprihvatljivo miješanje u pravo na poštovanje privatnog života. Iako je ovo bilo dovoljno za utvrđenje povrede čl. 8., Europski sud je ispitao i način na koji su domaća tijela odgovorila na podnositeljeve navode o uznemiravanju.

Primijetio je da je hrvatskim zakonodavstvom u načelu predviđena zaštita djece od nasilja i zlostavljanja u obrazovnim ustanovama, međutim postoji nedostatak školskih politika i postupaka kojima se konkretno rješavaju ovakvi problemi. Domaćim zakonodavstvom je predviđen mehanizam za nadzor obrazovnog procesa koji uključuje mjere inspekcijskog nadzora i mjere stručno - pedagoškog nadzora.

U ovom predmetu, škola nije poduzela nikakve mjere sve dok se otac podnositelja zahtjeva nije sam obratio raznim državnim tijelima. Nije odgovorila na zahtjev podnositelja da bude premješten u drugi razredni odjel ili da se njegovom odjelu dodijeli drugi nastavnik iz matematike. Jedina mjera koju je škola poduzela bio je usmeni ukor nastavniku bez donošenja formalne odluke i bez pokretanja relevantnih postupaka. Pokušaj posredovanja između

---

¹ Vidi Opći komentar Odbora za prava djeteta br. 13: pravo djeteta na slobodu od svih oblika nasilja, CRC/C/GC/13, 18. travnja 2011., st. 44. presude

podnositelja i nastavnika, prema mišljenju Europskog suda, bio je očigledno nedjelotvoran jer problem nije bio samo njihov odnos, već ponašanje nastavnika općenito koje je moglo utjecati i na druge učenike.

U okviru stručno - pedagoškog nadzora, Agencija se samo usredotočila na način na koji je nastavnik izvodio nastavu iz matematike, a nije provela istragu spornih događaja verbalnog zlostavljanja. Također, Europski sud je naglasio da je zaključak Agencije upitan s obzirom na navode nekih učenika da nisu iskreno odgovarali zbog straha od odmazde. Europski sud nije smatrao da je prijedlog Agencije da se sukob riješi dogovorom između škole i podnositeljevog oca bio odgovarajuća mjera, već je smatrao da je bio potreban odlučan pristup prema nastavniku kako bi se riješili nedostaci u njegovom ponašanju. Nakon što je završila s provođenjem ocjene situacije u školi, Agencija je prestala pratiti daljnju situaciju podnositelja zahtjeva u školi, te je samo uputila školska tijela da je izvijeste o daljnjem razvoju događaja. S tim u vezi, Europski sud je istaknuo da se jedan dopis ravnatelja u kojem se navodi da je otac podnositelja zahtjeva izjavio da je stvar riješena nije mogao smatrati dostatnim.

Stoga je zaključio da državna tijela nisu na odgovarajući način odgovorila na podnositeljeve navode o uznemiravanju u školi.

Slijedom navedenog, Europski sud je presudio da je došlo do povrede članka 8. Konvencije.

Za utvrđenu povredu Europski sud je podnositelju zahtjeva dosudio iznos o 7.500 eura na ime neimovinske štete te 650 eura na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2022. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava